

Basisstof 1 Bloed**bloedplasma**

deel van het bloed dat bestaat uit water, plasma-eiwitten en opgeloste stoffen

rode bloedcel

bloedcel zonder celkern en met hemoglobine

witte bloedcel

bloedcel met een celkern en zonder vaste vorm

bloedplaatje

deel van een uiteengevallen cel dat een functie vervult bij bloedstolling

fibrinogeen

plasma-eiwit dat een functie vervult bij de bloedstolling

hemoglobine

eiwit dat zuurstof bindt en weer loslaat

bloedstolling

het stollen van het bloed als het buiten de bloedvaten komt

Basisstof 2 De bloedsomloop**bloedsomloop**

weg die het bloed door het lichaam aflegt

slagader

bloedvat waardoor het bloed van het hart wegstroomt

haarvat

bloedvat waarvan de wand nog maar één cellaag dik is

ader

bloedvat waardoor het bloed naar het hart toestroomt

bloedvatenstelsel

alle bloedvaten in het lichaam

poortader

bloedvat dat bloed van de darmwand naar de lever vervoert

kleine bloedsomloop

bloedsomloop waarbij het bloed van het hart naar de longen en weer terug naar het hart stroomt

grote bloedsomloop

bloedsomloop waarbij het bloed van het hart naar de rest van het lichaam (behalve de longen) en weer terug naar het hart stroomt

dubbele bloedsomloop

bloedsomloop waarbij het bloed per omloop twee keer door het hart stroomt

klep

soort vlies dat ervoor zorgt dat het bloed maar in één richting kan stromen

Basisstof 3 Het hart**kransslagader**

aftakking van de aorta waardoor bloed richting de hartspier stroomt

kransader

bloedvat dat bloed wegvoert uit de hartspier

harttussenwand

scheiding tussen de linker- en rechterharthelft

bovenste holle ader

ader waardoor het zuurstofarme bloed van het hoofd en de armen naar het hart stroomt

onderste holle ader

ader waardoor het zuurstofarme bloed van de romp en de benen naar het hart stroomt

rechterboezem

deel van het hart waar de holle aders en de kransaders uitmonden

rechterkamer

deel van het hart dat het bloed in de longslagaders pompt

longslagader

bloedvat dat zuurstofarm bloed van het hart naar de longen vervoert

longader

bloedvat dat zuurstofrijk bloed van de longen naar het hart vervoert

linkerboezem

deel van het hart waar de longaders in uitmonden

linkerkamer

deel van het hart dat het bloed via de aorta naar alle organen van het lichaam pompt

aorta

bloedvat dat zuurstofrijk bloed van het hart naar de organen vervoert

hartklep

klep tussen een boezem en een kamer

halvemaanvormige klep

klep aan het begin van de longslagader of de aorta

hartslag

samentrekken van de boezems, gevolgd door het samentrekken van de kamers, gevolgd door een hartpauze

hartpauze

periode waarbij de boezems en de kamers ontspannen zijn

Basisstof 4 Uitscheiding**nier**

orgaan dat afvalstoffen uit het bloed haalt

nierslagader

slagader waardoor zuurstofrijk bloed naar een nier stroomt

nierader

ader waardoor gezuiverd bloed weg van een nier stroomt

nierschors

deel van de nier dat urine vormt

niermerg

deel van de nier dat urine vormt

nierbekken

deel van de nier waarin urine wordt verzameld

urine

verzameling van stoffen die door de nieren zijn verwijderd uit het bloed

urineleider

buis die urine afvoert van een nier naar de urineblaas

urineblaas

tijdelijke opslagplaats van urine

urinebuis

buis die urine afvoert uit het lichaam

Basisstof 5 Het immuunsysteem**lichaamsvreemde stof**

stof die niet in je lichaam thuishoort

infectie

binnendringen van ziekteverwekkers in het lichaam

afweersysteem (immuunsysteem)

systeem in het lichaam dat ziekteverwekkers bestrijdt

antigeen

eiwit op de buitenkant van een cel of van een virus

antistof

eiwit dat ziekteverwekkers onschadelijk maakt

immuun

niet ziek worden, omdat witte bloedcellen vrijwel onmiddellijk antistof kunnen maken voor een ziekteverwekker waarmee je al eens bent besmet

natuurlijke immuniteit

immuniteit doordat iemand de ziekte zelf heeft meegemaakt

vaccinatie

inenting waarbij je een vaccin krijgt ingespoten

vaccin

middel dat een dode of verzwakte ziekteverwekker bevat

kunstmatische immuniteit

immuniteit doordat iemand is ingeënt met een vaccin

vaccinatiegraad

percentage mensen dat gevaccineerd moet worden om de bevolking als geheel te beschermen tegen een ziekte

allergische reactie

reactie van het immuunsysteem op een stof waar iemand overgevoelig voor is

allergie

overgevoeligheid voor bepaalde stoffen

anafylactische reactie

ernstige allergische reactie die kan ontstaan wanneer het lichaam vaker in contact komt met een stof waar iemand allergisch voor is

Basisstof 6 Gezond leven

bloeddruk

druk die op de slagaders staat wanneer het bloed wordt rondgepompt

slagaderverkalking

vernauwing van bloedvaten door ophoping van kalk

hartinfarct

verstopping van een kransslagader waardoor een deel van de hartspier geen zuurstof en voedingsstoffen meer krijgt

hart- en vaatziekten

verzamelnaam voor ziekten aan hart en bloedvaten

kater

hoofdpijn, dorst en/of misselijkheid door vochtverlies en door de giftige stoffen die ontstaan bij de afbraak van alcohol

alcoholvergiftiging

vergiftiging door het drinken van veel alcohol

bingedrinking

in korte tijd veel alcohol drinken, waardoor het alcoholgehalte in het bloed snel stijgt tot 0,8 promille of hoger

Extra stof 7 Weefselvloeistof en lymfe

weefselvloeistof

vloeistof die zich tussen de cellen van de organen bevindt

lymfekat

vat waarin weefselvloeistof terechtkomt die niet is opgenomen door een haarvat

lymfe

vloeistof in de lymfevaten

lymfevatenstelsel

alle lymfevaten in het lichaam

lymfeknoop

klier die lymfe zuivert van onder andere ziekteverwekkers

Extra stof 8 Bloedgroepen

bloedgroep

bloedtype gebaseerd op bloedfactoren

bloedfactor

antigeen op het celmembraan van een rode bloedcel

antigeen A

bloedfactor die voorkomt bij mensen met bloedgroep A en bloedgroep AB

antigeen B

bloedfactor die voorkomt bij mensen met bloedgroep B en bloedgroep AB

bloedtransfusie

bloed toedienen aan een ander persoon